

ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ

ਬਨਾਮ

ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ
ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਕਪੂਰ, ਜੇ

ਕੀ ਇਹ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਉਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜੇ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੈਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(2) (ਏ) ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੰਦਾ ਕਰੋ" ਸ਼ਬਦ ਹੋਰ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੁਝ ਪਲਾਟ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਥਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਲਾਟ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਰਾਬਰੀ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵਿਵੇਕ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਪਲਾਟ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਸਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ.ਜੇ. ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਕੇ ਕੇ ਜੱਗੀਆ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜ।- ਜਵਾਬਦਾਰ।

1964 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1645

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ I ਭਾਗ I—ਨਿਯਮ 7.2 ਅਤੇ 73—ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਨੂੰ 16 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ — ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 20 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ 1963 ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 20 ਸਤੰਬਰ, 1953 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ— ਕੀ 16 ਮਈ, 1956 ਤੋਂ 19 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ (1908 ਦਾ IX)- ਕਲਾ। 102— ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ— ਅਜਿਹੇ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਮਾਪਤੀ — ਕੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਵਾਲੀਅਮ 1, ਭਾਗ 1 ਦਾ ਨਿਯਮ 7.3, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ। ਉਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 7.2 ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਭਾਵ, ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 16 ਮਈ, 1956 ਤੋਂ 19 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਰਕਮ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਆਮਦਨੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਵਧੀ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ-ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, " ਜਦੋਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਬਕਾਇਆ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।" ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਅਨੁਛੇਦ 102 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਦੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 5 ਅਕਤੂਬਰ 1964 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ।

ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 28 ਮਈ, 1965 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦੁਰ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੁਅੱਤਲ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, 12 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਤੋਂ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਤੱਕ ਅਤੇ ਫਿਰ 16 ਮਈ, 1956 ਤੋਂ 26 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਤੱਕ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਕੇ ਜੈਨ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ ਦੀਵਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਮਐਸ ਪੰਨੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਲਈ, - ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ,

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੇ.ਕੇ. ਜੱਗੀਆ 18 ਜਨਵਰੀ, 1949 ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ) ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। 250—25—550/25—750, ਆਮ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ। 16 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੂੰ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1956 ਤੋਂ 15 ਮਈ, 1956 ਤੱਕ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਤੱਕ ਮੁਅੱਤਲ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 22 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 (1962 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 279) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਵਿਗੜ ਗਈ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਤੇ 164 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਏ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬਿਆਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 20 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁਕਮ (ਜਿਸ ਦੀ ਨਕਲ ਅਨੁਸੂਚੀ ਈ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ “ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ". ਉਸ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਕੇ.ਕੇ. ਜੱਗੀਆ, ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਭਾਗ 1, ਭਾਗ 1 ਦੇ ਨਿਯਮ 7.2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੇ.ਕੇ.ਜੱਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੋ

ਅਗਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ (ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹੈ) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਿਤੀ 6 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ¹, 1961, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜੋ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬੀਤ ਗਈ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ-ਕਮ-ਅੰਡਰ ਸਕੱਤਰ (ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ), ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਕੱਤਰ, ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ (ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਵਿਭਾਗ) ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨੋਟ (ਅੰਕ ਸੀ) ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

,, (a) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ

ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ;

(b) ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ: ਉਸਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲੀ, ਉਸਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ; ਅਤੇ

(c) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਰਖਾਸਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟਰਨ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਰਿਟਰਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ

ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ (16 ਮਈ, 1956 ਤੋਂ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1961) ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦਾ ਹੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ 1, ਭਾਗ I ਦੇ ਨਿਯਮ 7.2 ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7.3 ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤੇ C ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੈਧ ਸੀ। ■

ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਦਾਲਤੀ-ਫ਼ੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰਾਹੀਂ ਆਮ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ।

ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਵਾਲੀਅਮ 1, ਭਾਗ 1, ਦੇ ਨਿਯਮ 7.2 ਅਤੇ 7.3 ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ। *ਦੇਵੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਸ਼ਰਮਾ* ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਪੇਚੀਦਗੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 54, ਜੋ ਕਿ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 7.3 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਮੁਅੱਤਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ

(1) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 1384

ਨੈਕਰਾਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 3-ਬੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (xx) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ (b) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ, ਵਾਲੀਅਮ V. ਮਾਈ ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ ਕੇ ਜੱਗੀਆ ਦੀ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੁਣ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਆਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਐੱਮ.ਐੱਸ. ਪੰਨੂ, ਵਿਦਵਤਾ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਮ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। , ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ ਕੇ ਜੈਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਹਰ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 3-ਬੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (xx) ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (xx) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਜੱਜ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਦੋਂ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਏ. ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮੈਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤੱਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਐਥੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਤਾ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮੁੜ-ਫੇਰਿੰਗ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ

ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਲਈ ਛੱਡਣ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਈਵਨ ਇਨ *ਮੇਸਰਸ ਬਰਮਾ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ* (2) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਿਵਲ ਦੇਵਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਤਸੱਦਦ ਦਾ - ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਲਝਾਉਣ ਲਈ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ। *ਕਲਕੱਤਾ ਗੈਸ ਕੰਪਨੀ (ਮਾਲਕੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ* (3) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਅਤੇ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਿਚ *ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਡੇਰੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ* (4) ਏ. ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਝੂਠ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਾਲ 1956 ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਸਾਲ 1961 ਵਿੱਚ ਨੈਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 22 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਖਲੇ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਰਕਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(2) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 1820।

(3) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 1044।

(4) ਏਆਈਆਰ 1965 ਕੈਲ. 281. ' ' ,)

ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ- ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਆਦਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਇੱਕ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ 20 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੈ • ਸਬੰਧਤ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟੀਜੀਆਈਜ਼ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਛੋਟੇ ਠੋਕੇ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਕਮਾਇਆ, ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਸਮਿਸ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਰਕਮ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਹੁਣ ਖੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਐਸ ਕੇ ਜੈਨ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੁਨਾਫਾ ਨਹੀਂ ਕਮਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਾਨੂੰ।

ਰਫ਼ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਯਮ 1.2 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਭਾਗ I, ਭਾਗ I, ਲਈ

6 ਅਕਤੂਬਰ, 1961 ਦੇ ਆਪਣੇ ਡਿਸ ਮਿਸਲ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਵਿਦਿਅਕ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ "ਬਹਾਲੀ 'ਤੇ ਭੱਤੇ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮ 7.3 ibid 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦਾ ਹੈ "7.3 (1) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਤੰਬੂ

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੋ

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ

ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ: -

- (a) ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਬਾਰੇ; ਅਤੇ
  - (b) ਕੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਬਿਤਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।
- (2) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਸੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ, ਹਟਾਇਆ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (3) ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਕੇ. ਜੈਨ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਵੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਓਜ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 54 ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮ 7.3 ਦੇ ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੇਲਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਾਹ ਜੇ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

“ਇਹ ਨਿਯਮ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ

ਤੋਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਰਜ਼. ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਇੱਕ ਅਚਨਚੇਤੀ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੱਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਲਦਾ ਹੈ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਦਾ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਜੋ ਉਹ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਕਮਾਈ ਹੁੰਦੀ ਕੰਮ।

"ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਦਵਾਨ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਤਨਖ਼ਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਨਿਯਮ 7.3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ I, ਭਾਗ II ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 7.2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੁੜ ਸਥਾਪਨਾ 'ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਹ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਨਿਯਮ 7.2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ *ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (5)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਸਮਰਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ■ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਾਂਚ, ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਉਸ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨਾਲ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਤੱਥ ¹ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ - ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ■ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਓ, ਉਸ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਹੁਕਮ ਸਨ

(5) ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 600

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ

ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਬਕਾਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: - ਰਾਜ ਦੀ

“ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ

ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਜੇ ਫਿਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਲਾਂਚ ਵਿਚਕਾਰ ਸਥਿਤੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਅਸਰ ਜਾਂ ਬੇਅਸਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਇਜ਼ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ 1, ਭਾਗ I ਦੇ ਨਿਯਮ 7.2 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਡੀ-ਪਾਰਟਮੈਂਟਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਤੱਕ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮ 7.2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕੇ।

ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ.ਪੀ. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (6) ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ "ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਅੱਤਲ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ।

ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਐਸ ਕੇ ਜੈਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼, ਭਾਗ 1 ਭਾਗ 1 ਦੇ 7-2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਨਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ - ਨਿਯਮ 7.2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਜੀਵ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਾ - ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੂਲ ਆਰਡਰ ਫਿਕਸਿੰਗ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਨਿਰਭਰਤਾ ਭੱਤਾ, ਪਹਿਲੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਢੁਕਵੀਂ ਰਕਮ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲੰਮੀ ਹੋਈ ਹੈ। ed, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਨਹੀਂ।" ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਲੰਬੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਕੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੰਬਿਤ "ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ" ਵਜੋਂ ਬੁਲਾਇਆ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਲੰਬੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ

(6) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ, 787,

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ

ਹੋਰ. ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਧਿਆਇ 7, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 7.2 ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਲੇਖ ਰੱਖਦਾ ਹੈ “ਬਰਖਾਸਤਗੀ, , ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ”, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਮੁਅੱਤਲ ਹੈ। ਨਿਯਮ 7.5 ਅਤੇ 7.6, ਜੋ ਕਿ ਉਸੇ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਨਿਵਾਰਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 7.2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਨਿਯਮ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਬਸਿਸ ਟੌਸ ਭੱਤੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 7 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 7.3, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਵਿੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਸਰਮਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) (ਸੂਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਓਰੇਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹ ਨਿਯਮ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਖੁਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਿਆਇਤੀ ਭੱਤੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ? ਉਸ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 20 ਸਤੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਰਸਮੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਦੇਵੇਂਦਰ-ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਸ਼ਰਮਾ* ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ

"ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਮਾਇਆ ਹੁੰਦਾ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ ਪੀ ਕਪੂਰ ਕੇਸ (6) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਇਮੇਲਿਊਮੈਂਟਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ੀਪ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗਾ: -

"ਪਰ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੌਰਾਨ ਭੁਗਤਾਨ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕਿ ਉਸ ਪੱਖ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਨਿਯਮ 7.3, ਭਾਗ I, ਭਾਗ I, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਆਰਡਰ (ਅਨੈਕਸ਼ਨ ਈ) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਾਰ ਦੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਏ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਨੁਸਾਰੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

ਪੰਜਾਬ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਪੀ ਐਡੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਵਿਦਾਇਗੀ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲ ਰਿਹਾ ਸੀ- ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂਚ ਜੇ. ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਉਸਾਰੀ. ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾੜੇ ਪਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ

ਬਾਅਦ ਵੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਕੇ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੁਅੱਤਲ ਇਹ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਸਸ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਨੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਾਂ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਡਾ: ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਨਾਥ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ (7) ਵਿੱਚ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਵੀ ਪੂਰਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੇਵੇਂਦਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਰਾਇਣ ਰਾਏ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਚਨਚੇਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਉਸ ਰੇਮਿਊਨੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖੇ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਮਾਉਂਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਉਸ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰ.ਐਨ. ਨਰਸਿੰਘਮ ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਾ. ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਨਾਥ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਸਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਸੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਬਨਾਮ ਤਾਰਾ ਚੰਦ (8) ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਅਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮਹਾਨ ਦੇਵ ਲਕਸ਼ਮਣ ਬਨਾਮ ਮੈਸੂਰ ਰਾਜ (9), ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ

(7) ਏਆਈਆਰ 1961 ਉੜੀਸਾ 281.

(8) 1947 ਐਫਸੀ 23 'ਤੇ.

(9) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 8,

ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, " ਜਦੋਂ ਉਜਰਤਾਂ ਬਕਾਇਆ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ"। ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਪੂਰੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 102 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੀ। ਉੜੀਸਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ *ਡਾ. ਗਿਆਨੇਂਦਰ ਨਾਥ ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ*, ਜਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਦੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਸੁਧੀਰ ਰੰਜਨ ਹਲਦਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (10) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, 29 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਨੂੰ

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਿੱਟ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ, ਭਾਵ, 16 ਮਈ, 1956 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ।, 19 ਸਤੰਬਰ 1963 ਨੂੰ ਰਕਮ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ! ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਾਭਕਾਰੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਆਮਦਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ! ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਨੁਕਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ

(10) ਏਆਈਆਰ 1961 ਕੈਲ. 626.

ਕੇ.ਕੇ.ਜਗੀਆ
ਬਨਾਮ
ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੇ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਜੇ.

Gurwinder Singh

Statistical Assistant

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।